

Βρυξέλλες, 14.10.2015
COM(2015) 510 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Διαχείριση της προσφυγικής κρίσης: η κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή των
δράσεων προτεραιότητας στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη
μετανάστευση**

Διαχείριση της προσφυγικής κρίσης: Η κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή των δράσεων προτεραιότητας στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2015, 710.000 και πλέον άνθρωποι¹ –πρόσφυγες, εκτοπισμένα άτομα και άλλοι μετανάστες– κατάφεραν να φθάσουν στην Ευρώπη, μια τάση που αναμένεται να συνεχιστεί. Τούτο αποτελεί δοκιμασία για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, το οποίο παρουσίασε η Επιτροπή τον Μάιο του 2015², επισημαίνει την ανάγκη ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη διαχείριση της μετανάστευσης. Έκτοτε, έχουν ληφθεί διάφορα σημαντικά μέτρα, όπως η έγκριση δύο προγραμμάτων έκτακτης ανάγκης για τη μετεγκατάσταση 160.000 ατόμων που χρήζουν σαφώς διεθνούς προστασίας, από τα πλέον θιγόμενα κράτη μέλη σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Ωστόσο, η συνεχιζόμενη προσφυγική κρίση απαιτεί πρόσθετα μέτρα που πρέπει να ληφθούν άμεσα.

Για τον λόγο αυτό, στις 23 Σεπτεμβρίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε αναλυτικά δέσμη **δράσεων προτεραιότητας** για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση που πρέπει να αναληφθούν εντός του επομένου εξαμήνου³. Σε αυτές περιλαμβάνονται τόσο βραχυπρόθεσμες δράσεις για τη σταθεροποίηση της τρέχουσας κατάστασης όσο και πιο μακροπρόθεσμα μέτρα για τη δημιουργία ενός σταθερού συστήματος που θα αντέχει στον χρόνο.

Ο κατάλογος των δράσεων προτεραιότητας ορίζει τα βασικά μέτρα που απαιτούνται άμεσα όσον αφορά: i) **τα επιχειρησιακά μέτρα**, ii) **τη δημοσιονομική ενίσχυση** και iii) **την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ**.

Ο κατάλογος αυτός εγκρίθηκε από την άτυπη σύνοδο των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της 23ης Σεπτεμβρίου 2015⁴.

Τρεις εβδομάδες αργότερα, η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει την πρόοδο που σημειώνεται κατά την εφαρμογή των δράσεων προτεραιότητας (βλ. παράρτημα 1). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αυτής της εβδομάδας δίνει την ευκαιρία στους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων να δεσμευτούν σαφώς και απερίφραστα για την εκκίνηση της νέας φάσης απόκρισης της ΕΕ στην προσφυγική κρίση: μίας φάσης ταχείας και αποφασιστικής εφαρμογής.

II. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ

Η αποτελεσματική διαχείριση της πίεσης των μεταναστευτικών ρευμάτων σε ορισμένα τμήματα των κοινών εξωτερικών συνόρων Σένγκεν απαιτεί την επίδειξη ευθύνης και αλληλεγγύης από όλα τα κράτη μέλη. Η ταχεία υλοποίηση της προσέγγισης βάσει κομβικών σημείων («hotspot») παρέχει υποστήριξη προς τα πλέον θιγόμενα κράτη μέλη ώστε να διασφαλίσουν την ενδεδειγμένη υποδοχή, ταυτοποίηση και επεξεργασία των αφίξεων. Παράλληλα, η Επιτροπή πρότεινε και το Συμβούλιο ενέκρινε μέτρα **μετεγκατάστασης 160.000 ατόμων που χρήζουν σαφώς διεθνούς προστασίας**. Αυτό θα επιτρέψει να μειωθούν αισθητά —αν και εν μέρει— οι πιέσεις που δέχονται τα πλέον θιγόμενα κράτη μέλη. Είναι ζωτικής σημασίας αυτά τα παράλληλα μέτρα να τεθούν πλήρως σε

¹ Στοιχεία του Frontex που δημοσιοποιήθηκαν στις 13 Οκτωβρίου 2015.

² COM (2015) 240 final.

³ COM(2015) 490 final.

⁴ Η δήλωση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/09/23-statement-informal-meeting>.

εφαρμογή, με τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων όλων των μεταναστών, την ταχεία επιλογή και μετεγκατάσταση των αιτούντων άσυλο και τη δημιουργία κατάλληλων ικανοτήτων υποδοχής, σε συνδυασμό με μέτρα για την αποφυγή δευτερογενών μετακινήσεων και την άμεση επιστροφή στη χώρα μετεγκατάστασης των μετεγκατεστημένων προσώπων που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος. Το άλλο βασικό στοιχείο είναι η δράση για την εξασφάλιση της ταχείας επιστροφής, εκούσιας ή ακούσιας, των ατόμων που δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας και, ως εκ τούτου, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις μετεγκατάστασης. Οι δράσεις προτεραιότητας που όρισε η Επιτροπή επικεντρώνονται σε μεγάλο βαθμό στην επιχειρησιακή λειτουργία των εν λόγω μέτρων.

II.1 Εφαρμογή της προσέγγισης βάσει κομβικών σημείων («hotspot»)

Η εύρυθμη και αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης στα εξωτερικά σύνορα που υφίστανται τη μεγαλύτερη πίεση είναι καθοριστικής σημασίας για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης προς το σύστημα στο σύνολό του, και ειδικότερα στο πλαίσιο του χώρου Σένγκεν ως χώρου ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Στον πυρήνα της στρατηγικής και της αξιοπιστίας της ΕΕ είναι να αποδείξει ότι μπορεί να αποκατασταθεί η εύρυθμη λειτουργία του συστήματος μετανάστευσης, ιδίως μέσω των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών που αναπτύσσονται στα κομβικά σημεία⁵, ώστε να βοηθήσουν τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν τις πιο έντονες πιέσεις να εκπληρώσουν τα καθήκοντα και τις ευθύνες τους. Για το έργο των ομάδων στήριξης απαιτείται ένας ισχυρός πυρήνας οργανισμών της ΕΕ, η στενότερη δυνατή συνεργασία με τις αρχές στην Ιταλία και την Ελλάδα, και η στήριξη των άλλων κρατών μελών.

Η Επιτροπή έστειλε ειδικούς απεσταλμένους στην Ιταλία και την Ελλάδα για να παράσχουν πρακτικό συντονισμό και υποστήριξη. Στην Ελλάδα, μια ειδική ομάδα εργάζεται υπό την ηγεσία του γενικού διευθυντή της υπηρεσίας στήριξης διαρθρωτικής μεταρρύθμισης της Επιτροπής, που υπάγεται απευθείας στον Πρόεδρο. Η ομάδα αυτή κατέληξε σε μία μεθοδολογία με συγκεκριμένα στάδια για τον προσδιορισμό των κομβικών σημείων, την ανάπτυξη ομάδων στήριξης, την έναρξη των μετεγκαταστάσεων, την επανέναρξη των επιστροφών και την ενίσχυση των συνόρων. Το ίδιο μοντέλο άμεσης στήριξης και συντονισμού σε πραγματικό χρόνο εφαρμόζεται στην Ιταλία. Αυτή η εντατική και πλήρης στήριξη από την Επιτροπή ήταν καθοριστική και βοήθησε τα δύο κράτη μέλη να περάσουν στο στάδιο υλοποίησης της μετεγκατάστασης (βλ. παράρτημα 2 και παράρτημα 3).

Τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ιταλία, οι ομάδες στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών δημιουργούνται και συντονίζονται από περιφερειακές ειδικές ομάδες της ΕΕ, μετά από την αυξημένη δραστηριότητα των οργανισμών της ΕΕ σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση. Συμμετέχουν ο Frontex, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EYYA), η Ευρωπόλ και η Eurojust⁶. Έτσι μπορούν να ανταποκριθούν άμεσα στις ανάγκες που έχουν προσδιοριστεί στους χάρτες πορείας που παρουσίασαν η Ιταλία και η Ελλάδα.

Ωστόσο, το έργο τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την υποστήριξη των κρατών μελών. **Τόσο ο Frontex όσο και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο έχουν διαβιβάσει αιτήματα για συνεισφορές** με τις οποίες ζητούν ανθρώπινους πόρους και τεχνικό εξοπλισμό από τα κράτη μέλη. Και στις δύο περιπτώσεις, στις προσκλήσεις αυτές πρόκειται για πρωτοφανείς αριθμούς σε σύγκριση με τις αιτήσεις που είχαν υποβληθεί από τους οργανισμούς της ΕΕ κατά το παρελθόν, γεγονός που αντικατοπτρίζει την έκτακτη φύση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα τα πλέον θιγόμενα κράτη μέλη: είναι σημαντικό τα άλλα κράτη μέλη να ανταποκριθούν θετικά, συγκεκριμένα και γρήγορα στα εν λόγω αιτήματα.

⁵ Ως «κομβικό σημείο» (hotspot) νοείται ένα τμήμα των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ ή μια περιοχή με έκτακτη μεταναστευτική πίεση που απαιτεί ενισχυμένη και συντονισμένη στήριξη από τους οργανισμούς της ΕΕ.

⁶ Οι εκπρόσωποι των οργανισμών αυτών συνεργάζονται σε κοινά γραφεία, που βρίσκονται σε λιμένες ή ειδικά κέντρα υποδοχής της ΕΕ, για τον συντονισμό της βοήθειας που παρέχεται στις εθνικές αρχές από την ΕΕ για την ταυτοποίηση, την καταγραφή και την επιστροφή, καθώς και τη συλλογή, ανταλλαγή και ανάλυση πληροφοριών και στοιχείων προς διευκόλυνση των ποινικών ερευνών για τα δίκτυα λαθραίας διακίνησης ανθρώπων.

Με την πλέον πρόσφατη πρόσκλησή του ο Frontex ζήτησε 775 επιπλέον συνοριοφύλακες, εμπειρογνώμονες ελέγχου και εξέτασης και διερμηνείς — όλοι αυτοί είναι απαραίτητοι για την αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόσκληση έχει δύο μέρη. Το πρώτο προβλέπει 670 υπαλλήλους, κυρίως για την άμεση στήριξη της προσέγγισης βάσει κομβικών σημείων στην Ιταλία και την Ελλάδα, ώστε να καλυφθούν οι εκτιμώμενες ανάγκες έως το τέλος του Ιανουαρίου 2016. Το δεύτερο προβλέπει 105 προσκεκλημένους υπαλλήλους που θα τοποθετηθούν σε διάφορα σημεία των εξωτερικών χερσαίων συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πλέον πρόσφατη πρόσκληση της ΕΥΥΑ για 370 και πλέον εμπειρογνώμονες προορίζεται να καλύψει τις ανάγκες στην Ιταλία και την Ελλάδα έως το τρίτο τρίμηνο του 2017. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τις αρχές διαχείρισης του ασύλου των δύο κρατών μελών όσον αφορά τη διαδικασία καταγραφής, τα καθήκοντα ενημέρωσης σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την ανίχνευση πιθανών πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων.

Η ανάγκη για προσωπικό και εξοπλισμό αναγνωρίστηκε ρητώς κατά την άτυπη σύνοδο των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων τον Σεπτέμβριο — με προθεσμία το Νοέμβριο για την κάλυψη των αναγκών αυτών.

Ωστόσο, μέχρι τώρα, οι δεσμεύσεις που ανέλαβαν τα κράτη μέλη απέχουν πολύ από την κάλυψη των πραγματικών αναγκών. Από τις 8 Οκτωβρίου, μόνο έξι κράτη μέλη⁷ ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα για συνεισφορές για την ΕΥΥΑ με 81 εμπειρογνώμονες, από τους 374 που απαιτούνται. Έξι κράτη μέλη⁸ έχουν ανταποκριθεί στην πρόσκληση του Frontex διαθέτοντας 48 συνοριοφύλακες. **Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν ταχέως τις συνεισφορές τους για την ικανοποίηση των εκτιμώμενων αναγκών των οργανισμών.**

Η Ιταλία έχει ορίσει τις εξής ως περιοχές κομβικών σημείων: Augusta, Lampedusa, Porte Empedoche, Pozzallo, Taranto και Trapani (βλ. παράρτημα 5). Η πρώτη ομάδα στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών λειτουργεί ήδη στη Λαμπεντούζα. Βασίζεται στο έργο της περιφερειακής ειδικής ομάδας της ΕΕ που συστάθηκε τον Ιούνιο του 2015 στην Κατάνια της Σικελίας⁹. Η ομάδα στήριξης αποτελείται σήμερα από δύο ομάδες εξέτασης (debriefing) του Frontex και εμπειρογνώμονες της ΕΥΥΑ τόσο στο κομβικό σημείο όσο και σε ένα γειτονικό κέντρο που χρησιμοποιείται για μετεγκατάσταση. Ο Frontex έχει ήδη εγκαταστήσει 42 προσκεκλημένους υπαλλήλους, η δε ΕΥΥΑ 6 εμπειρογνώμονες.

Για την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης βάσει κομβικών σημείων, απαιτείται αύξηση των ικανοτήτων υποδοχής, για τη φιλοξενία των αιτούντων άσυλο πριν από τη μετεγκατάσταση. Χρειάζονται επίσης επαρκείς ικανότητες για την κράτηση παράτυπων μεταναστών πριν από την υλοποίηση της απόφασης επιστροφής. Η Ιταλία έχει επεκτείνει τις ικανότητες υποδοχής και πλέον διαθέτει κέντρα πρώτης υποδοχής στις τέσσερις περιοχές που έχουν οριστεί ως κομβικά σημεία, με δυνατότητα φιλοξενίας περίπου 1.500 ατόμων. Οι ικανότητες θα αυξηθούν ώστε να υπάρξουν 1.000 επιπλέον θέσεις έως το τέλος του έτους, ούτως ώστε οι συνολικές ικανότητες πρώτης υποδοχής να φτάσουν τα 2.500 άτομα.

Η Ελλάδα έχει προσδιορίσει πέντε περιοχές κομβικών σημείων: Λέσβο, Χίο, Λέρο, Σάμο και Κω (βλ. παράρτημα 4). Η περιφερειακή ειδική ομάδα της ΕΕ είναι σε πλήρη λειτουργία και εδρεύει στον Πειραιά. Η πρώτη ομάδα στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών θα εδρεύσει γύρω από το κομβικό σημείο στη Λέσβο. Ο Frontex έχει ήδη στείλει 53 εμπειρογνώμονες: επί του παρόντος, ένα μέλος του προσωπικού της ΕΥΥΑ είναι μόνιμως εγκατεστημένο στην Ελλάδα για τη διοργάνωση της εγκατάστασης των εμπειρογνομόνων της ΕΥΥΑ.

Η Ελλάδα έχει επεκτείνει τις ικανότητες υποδοχής και πλέον διαθέτει επτά κέντρα πρώτης υποδοχής, κέντρα ελέγχου και προσωρινές εγκαταστάσεις σε τέσσερις από τις προσδιοριζόμενες ως περιοχές

⁷ Αυστρία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Ρουμανία, Σλοβακία και Ισπανία.

⁸ Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Λιθουανία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σουηδία.

⁹ Η ειδική ομάδα περιλαμβάνει τον Frontex, την ΕΥΥΑ, την Ευρωπόλ, τη ναυτική επιχείρηση της ΕΕ, EUNAVFORMED-Σοφία, και εκπροσώπους των ιταλικών αρχών.

κομβικών σημείων (Λέσβο, Χίο, Σάμο και Λέρο), με ικανότητα φιλοξενίας περίπου 2.000 ατόμων. Οι ικανότητες υποδοχής επεκτείνονται περαιτέρω¹⁰.

Μέρος των αναγκών υποδοχής σε περιοχές κομβικών σημείων συνδέεται με την ταυτοποίηση και καταγραφή των παράτυπων μεταναστών που δεν χρήζουν σαφώς διεθνούς προστασίας και, ως εκ τούτου, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις μετεγκατάστασης. Τούτο απαιτεί επαρκείς ικανότητες στις εγκαταστάσεις ώστε να προληφθεί η διαφυγή των παράτυπων μεταναστών.

II.2 Εφαρμογή του προγράμματος μετεγκατάστασης

Στις 14 Σεπτεμβρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση απόφασης της Επιτροπής για τη μετεγκατάσταση¹¹, από την Ιταλία και την Ελλάδα, 40.000 ατόμων που χρήζουν σαφώς διεθνούς προστασίας. Ακολούθησε η απόφαση¹², και πάλι με βάση πρόταση της Επιτροπής, μετεγκατάστασης από την Ιταλία, την Ελλάδα και άλλα κράτη μέλη που έχουν άμεσα επηρεαστεί από την προσφυγική κρίση, 120.000 ατόμων που χρήζουν σαφώς διεθνούς προστασίας. Οι ομάδες στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών αποτελούν το εργαλείο που διασφαλίζει την υλοποίηση της εν λόγω μετεγκατάστασης στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης.

Πρέπει να δοθεί άμεση συνέχεια σε αμφότερες τις αποφάσεις από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη που βρίσκονται υπό πίεση και τα κράτη μέλη που έχουν αναλάβει τη δέσμευση φιλοξενίας μετεγκατασταθέντων ατόμων.

Την 1η Οκτωβρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκέντρωσε 80 και πλέον εκπροσώπους κρατών μελών, οργανισμών της ΕΕ, της Διεθνούς Οργάνωσης Μετανάστευσης και της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) σε ένα **φόρουμ για τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση** ώστε να προωθηθεί η έμπρακτη εφαρμογή των μέτρων. Η Ιταλία και η Ελλάδα υπέβαλαν στο φόρουμ χάρτες πορείας για τη μετεγκατάσταση, στους οποίους περιγράφονται μέτρα στον τομέα του ασύλου, της πρώτης υποδοχής και της επιστροφής, καθώς και τα μέτρα που πρόκειται να λάβουν εντός των επόμενων εβδομάδων, ώστε να εξασφαλισθεί η πλήρης εφαρμογή του προγράμματος μετεγκατάστασης.

Οι πρώτες μετεγκαταστάσεις ατόμων που χρήζουν σαφώς προστασίας έχουν λάβει χώρα, αλλά απαιτείται ακόμη πολλή δουλειά για να εξασφαλισθεί ότι θα ακολουθήσει σύντομα η σημαντική ροή αρκετών εκατοντάδων μετεγκαταστάσεων ανά μήνα. Όλα τα κράτη μέλη κλήθηκαν να ορίσουν εθνικά σημεία επαφής: μέχρι σήμερα 21 κράτη μέλη όρισαν εθνικά σημεία επαφής¹³. Κλήθηκαν επίσης να αποστείλουν αξιωματικούς-συνδέσμους, εάν απαιτείται, στην Ιταλία και την Ελλάδα. Μέχρι σήμερα 22 κράτη μέλη απέστειλαν αξιωματικούς-συνδέσμους¹⁴.

Ουσιώδη κρίκο της αλυσίδας μετεγκατάστασης αποτελεί η ύπαρξη επαρκών ικανοτήτων υποδοχής στα κράτη μέλη υποδοχής για τη στέγαση των μετεγκατασταθέντων. Μέχρι σήμερα έξι μόνο κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει τις ικανότητες υποδοχής που έχουν διαθέσει για τη φιλοξενία μετεγκατασταθέντων¹⁵. **Θα πρέπει όλα τα κράτη μέλη να έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία κοινοποίησης μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου.**

¹⁰ Για παράδειγμα: προσωρινή εγκατάσταση 300-400 θέσεων στην Κω έως το τέλος του έτους.

¹¹ Απόφαση (ΕΕ) 2015/1523 του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2015, για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ιταλίας και της Ελλάδας (ΕΕ L 239 της 15.9.2015, σ. 146).

¹² Απόφαση (ΕΕ) 2015/1601 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ιταλίας και της Ελλάδας (ΕΕ L 248 της 24.9.2015, σ. 80).

¹³ Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία.

¹⁴ Από Αυστρία, Βέλγιο, Κροατία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία, Σλοβακία, Σουηδία για Ιταλία και Σλοβενία για Ιταλία και Ελλάδα.

¹⁵ Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Σουηδία και Ισπανία.

Πρώτη μετεγκατάσταση ατόμων που χρήζουν σαφώς διεθνούς προστασίας

Στις 9 Οκτωβρίου 2015 αναχώρησε μια πρώτη πτήση από τη Ρώμη με 19 Ερυθραίους οι οποίοι θα ξεκινούσαν μια νέα ζωή στη Σουηδία. Πέντε γυναίκες και 14 άνδρες αναχώρησαν από το αεροδρόμιο Ciampino παρουσία του Επιτρόπου Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων, Δημήτρη Αβραμόπουλου, του Υπουργού Εξωτερικών του Λουξεμβούργου, Jean Asselborn, καθώς και του ιταλού Υπουργού Εσωτερικών, Angelino Alfano. Επρόκειτο για μια σημαντική συμβολική στιγμή που σηματοδότησε την έναρξη μιας νέας, ευρωπαϊκής προσέγγισης όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο χειριζόμαστε τις αιτήσεις ασύλου. Ωστόσο, πέραν του συμβολισμού, οι μετεγκαταστάσεις πρέπει τώρα να γίνουν πιο συστηματικές· να αποτελέσουν ρουτίνα στην Ιταλία και στην Ελλάδα.

Η πρώτη πτήση ήταν το αποτέλεσμα εντατικού προπαρασκευαστικού έργου επί τόπου από τις ιταλικές και τις σουηδικές αρχές, από τον Frontex και από άλλους οργανισμούς της ΕΕ, από τοπικές ΜΚΟ και από τους ειδικούς απεσταλμένους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Χάρη σε άοκνες προσπάθειες το σύστημα έχει τεθεί σε λειτουργία και η απαραίτητη καταχώριση και επεξεργασία μπορεί να γίνει σε κάθε στάδιο.

Η ευαισθητοποίηση της κοινότητας Ερυθραίων ήταν ζωτικής σημασίας για την επιτυχία της πρώτης αυτής ενέργειας. Αρχικά οι αιτούντες άσυλο δεν ήταν πρόθυμοι να καταχωριστούν, γιατί δεν εμπιστεύονταν το σύστημα. Χρειάστηκαν πολλές προσπάθειες κατά τις τελευταίες εβδομάδες από τους επί τόπου απεσταλμένους υπαλλήλους της Επιτροπής, σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και με τοπικές ΜΚΟ, προκειμένου να πειστεί η πρώτη ομάδα ανθρώπων ότι όντως επρόκειτο να μετεγκατασταθούν.

Ωστόσο η εμπιστοσύνη στο σύστημα αυτό αυξάνεται, ιδίως αφότου πραγματοποιήθηκε η πρώτη μετεγκατάσταση. Υπάρχουν τώρα ουρές ανθρώπων που επιθυμούν να καταχωριστούν στη Λαμπεντούζα και στη Villa Sikania. Ήδη 100 και πλέον Ερυθραίοι έχουν χαρακτηριστεί υποψήφιοι για μετεγκατάσταση.

Είναι τώρα ζωτικής σημασίας να λάβουν χώρα περαιτέρω μετεγκαταστάσεις, ιδίως για να αποφευχθεί μελλοντικός συνωστισμός των υποψηφίων για μετεγκατάσταση.

Η επιτυχής μετεγκατάσταση των πρώτων ομάδων ατόμων αποτελεί ένα σημαντικό πρώτο βήμα. Οι μετεγκαταστάσεις αυτές πρέπει τώρα να γίνονται σε σταθερή και συνεχή βάση και σε επαρκή κλίμακα. **Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στην Επιτροπή σαφείς δεσμεύσεις ως προς τον αριθμό των ατόμων που θα μετεγκαταστήσουν από τώρα μέχρι το τέλος του έτους, λαμβάνοντας υπόψη τον επείγοντα χαρακτήρα του προβλήματος.**

II.3 Επανεγκατάσταση

Η επανεγκατάσταση των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας απευθείας από τρίτες χώρες ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ και συγχρόνως αποτελεί ασφαλή εναλλακτική λύση για τους πρόσφυγες σε σύγκριση με το επικίνδυνο ταξίδι στην Ευρώπη με δικά τους μέσα. Στο φόρουμ για τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση της 1ης Οκτωβρίου, τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν τον Ιούλιο, σύμφωνα με τις οποίες θα υποδέχονταν 20.000 και πλέον πρόσφυγες με αυτόν τον τρόπο κατά τα επόμενα δύο έτη. Στην ημερίδα με θέμα την επανεγκατάσταση στις 2 Οκτωβρίου εκπονήθηκαν πρακτικές λύσεις ώστε να εξασφαλιστεί η ουσιαστική εφαρμογή της επανεγκατάστασης. Ήδη έλαβαν χώρα οι πρώτες επανεγκαταστάσεις¹⁶. **Τα κράτη μέλη θα πρέπει τώρα να δώσουν στοιχεία στην Επιτροπή για τον αριθμό των ατόμων που θα επανεγκαταστήσουν το επόμενο εξάμηνο και για την προέλευσή τους.**

¹⁶ 132 Σύριοι που διέμεναν σε γειτονικές χώρες έχουν ήδη επανεγκατασταθεί, σύμφωνα με το σύστημα που εγκρίθηκε στις 20 Ιουλίου 2015, στην Τσεχική Δημοκρατία (16), στην Ιταλία (96) και στο Λιχτενστάιν (20).

Π.4 Επιστροφή και επανεισδοχή

Ένα βασικό στοιχείο όσον αφορά τη διασύνδεση των μηχανισμών που απαρτίζουν το σύστημα ασύλου της ΕΕ είναι η διασφάλιση ότι για τα άτομα που δεν δικαιούνται διεθνούς προστασίας πραγματοποιείται όντως **επιστροφή**. Επί του παρόντος, πολύ ελάχιστες είναι οι αποφάσεις επιστροφής που εφαρμόζονται στην πράξη, κάτι που εκμεταλλεύονται τα δίκτυα διακίνησης για την προσέλκυση μεταναστών που δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας. Όσο πιο αποτελεσματικό καθίσταται το σύστημα επιστροφής, τόσο λιγότερες πιθανότητες έχουν οι λαθροδιακινητές να πείσουν ανθρώπους ότι θα είναι σε θέση να «ξεγλιστρήσουν» εάν χαρακτηριστούν ως μη χρήζοντες διεθνούς προστασίας.

Τον Οκτώβριο του 2015, στο Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, τα κράτη μέλη ενέκριναν το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την επιστροφή που είχε προτείνει η Επιτροπή¹⁷. **Στο επίκεντρο είναι πλέον η ταχεία και αποτελεσματική συνέχεια που θα δοθεί.**

Η Ιταλία πραγματοποίησε πρόσφατα δύο επιχειρήσεις επιστροφής: 28 Τυνησιοί επαναπατρίστηκαν από την Ιταλία στην Τυνησία και 35 Αιγύπτιοι επαναπατρίστηκαν στην Αίγυπτο. Τον Οκτώβριο προβλέπονται μία κοινή επιχείρηση επιστροφής από την Ιταλία και δύο από την Ελλάδα, υπό τον συντονισμό του Frontex. Η συχνότητα των εν λόγω επιχειρήσεων πρέπει να αυξηθεί.

Η εξασφάλιση ότι θα υλοποιηθούν οι επιστροφές είναι ένα βασικό μέρος των εργασιών των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών σε περιοχές κομβικών σημείων.

Τούτο απαιτεί επίσης την καθιέρωση αποτελεσματικών συστημάτων στο εσωτερικό της ΕΕ για την έκδοση και την εκτέλεση αποφάσεων επιστροφής. Έχουν ληφθεί συγκεκριμένα μέτρα τον τελευταίο μήνα για την ανάπτυξη ενός συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης της επιστροφής και χρήσης των συστημάτων ανταλλαγής πληροφοριών της ΕΕ ώστε να συμπεριληφθούν οι αποφάσεις επιστροφής και οι απαγορεύσεις εισόδου. Πρέπει επίσης να δοθούν στις αρμόδιες για την επιστροφή υπηρεσίες των κρατών μελών οι απαραίτητοι πόροι για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Οι επιστροφές μπορούν να υλοποιηθούν μόνον εάν οι χώρες καταγωγής συμφωνούν για την εκάστοτε επανεισδοχή. Η **επανεισδοχή** είναι απαραίτητο συστατικό της αποτελεσματικής μεταναστευτικής πολιτικής. Οι χώρες καταγωγής πρέπει να δέχονται την επανεισδοχή όσων επιστρέφουν. Προς τούτο απαιτείται μία στενή εταιρική σχέση με τις τρίτες χώρες, με την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων που έχουμε στη διάθεσή μας. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να συνεργαστούν ώστε να βρεθεί η λεπτή ισορροπία πίεσης και κινήτρων στις σχέσεις τους με τρίτες χώρες ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των επιστροφών. Ως συμβολή στη διαδικασία, **συμφωνήθηκε ότι τα κράτη μέλη θα στείλουν ευρωπαϊούς αξιωματικούς-συνδέσμους μετανάστευσης σε έντεκα χώρες έως το τέλος του 2015· αυτό δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί**¹⁸. Η Υπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος εγκαινίασε τους πρώτους διαλόγους υψηλού επιπέδου με τις κύριες χώρες καταγωγής των παράτυπων μεταναστών· στην ενέργεια αυτή θα δοθεί συνέχεια στο πλαίσιο ποικίλων και ευρύτερων διαλόγων με την Αιθιοπία, τη Σομαλία, την Αφρικανική Ένωση και τις χώρες του Σαχέλ. **Άμεση προτεραιότητα**

¹⁷ COM(2015) 453 final.

¹⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 8ης Οκτωβρίου 2015: «Η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης έχει καίρια σημασία για την επιτυχία των επιχειρήσεων επιστροφής. Βραχυπρόθεσμα, η ΕΕ θα διερευνήσει τις συνέργειες της διπλωματίας της ΕΕ επί τόπου, μέσω των αντιπροσωπιών της ΕΕ, και ιδίως μέσω των Ευρωπαϊκών Αξιωματούχων-Συνδέσμων Μετανάστευσης (EMLO) οι οποίοι θα αναπτυχθούν μέχρι τέλος του 2015 στην Αίγυπτο, το Μαρόκο, τον Λίβανο, τον Νίγηρα, τη Νιγηρία, τη Σενεγάλη, το Πακιστάν, τη Σερβία, την Αιθιοπία, την Τυνησία, το Σουδάν, την Τουρκία και την Ιορδανία.»

είναι να εξασφαλιστεί ότι οι υπάρχουσες συμφωνίες επανεισδοχής εφαρμόζονται όντως στην πράξη.

Πώς λειτουργεί η επανεισδοχή: η συνεργασία με το Πακιστάν στην πράξη

Η ΕΕ έχει συμφωνία επανεισδοχής με το Πακιστάν από το 2012. Δεδομένου ότι μιλάμε για μεγάλους αριθμούς (βλ. παράρτημα 9) –για πολλά χρόνια το Πακιστάν ήταν η τέταρτη μεγαλύτερη πηγή υπηκόων εκτός ΕΕ που βρίσκονταν στην ΕΕ παράτυπα– η εν λόγω συμφωνία είναι ιδιαίτερα σημαντική. Εκτιμάται όμως ότι μόνον το 54 % των πολιτών του Πακιστάν που λαμβάνουν αποφάσεις επιστροφής στην ΕΕ επιστρέφουν όντως. Η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της συμφωνίας διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Ιδιαίτερη εμπλοκή παρατηρήθηκε στην Ελλάδα, λόγω διαφωνιών όσον αφορά τα έγγραφα. Οι ειδικές συζητήσεις για την επανεισδοχή μεταξύ της Επιτροπής, της Ελλάδας και των πακιστανικών αρχών που γίνονται αυτόν τον μήνα αποσκοπούν στην επανέναρξη της διαδικασίας επιστροφών:

- συζητήσεις σχετικά με την εφαρμογή της συμφωνίας επανεισδοχής ΕΕ-Πακιστάν πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα μεταξύ στελεχών της Επιτροπής, των ελληνικών και των πακιστανικών αρχών·
- την ίδια ημέρα υπήρξαν επαφές μεταξύ της αντιπροσωπείας της ΕΕ στο Ισλαμαμπάντ και του Υπουργείου Εξωτερικών του Πακιστάν·
- ο Επίτροπος Δ. Αβραμόπουλος θα μεταβεί στο Ισλαμαμπάντ, στις 29 Οκτωβρίου, για να συζητήσει σχετικά με το κοινό πρόγραμμα για τη μετανάστευση.

Η διαδικασία αυτή αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα τα εξής:

- κοινή αντίληψη σχετικά με την εφαρμογή της συμφωνίας επανεισδοχής με την ΕΕ μεταξύ της Ελλάδας και του Πακιστάν·
- ο Frontex θα διενεργήσει κοινή επιχείρηση επιστροφής Πακιστανών από την Ελλάδα τον Νοέμβριο·
- η Επιτροπή θα υποβάλει επιχειρησιακό σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της διαχείρισης της μετανάστευσης με το Πακιστάν.

Π.5 Λοιποί τρόποι στήριξης των κρατών μελών

Υπάρχουν πολλές άλλες δυνατότητες για τα κράτη μέλη να ζητήσουν τη συνδρομή της ΕΕ στη διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης, οι οποίες όμως δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν την αποστολή **ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα** (RABIT) για την παροχή άμεσης στήριξης συνοριοφυλάκων σε περιπτώσεις επείγουσας ή έκτακτης μεταναστευτικής πίεσης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι περιστάσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα τους τελευταίους μήνες είναι ακριβώς οι περιστάσεις για τις οποίες οι ομάδες αυτές είχαν σχεδιαστεί. Ούτε η Ελλάδα ούτε η Ιταλία έχουν μέχρι σήμερα ενεργοποιήσει τον μηχανισμό.

Ο **μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ**¹⁹ μπορεί να ενεργοποιηθεί από μια χώρα, εάν εκτιμά ότι αδυνατεί να διαχειριστεί μια κρίση. Ο μηχανισμός βασίζεται σε εθελοντικές συνεισφορές των κρατών μελών (συμπεριλαμβανομένης εμπειρογνομosύνης, εξοπλισμού, καταλυμάτων και φαρμάκων). Τα κράτη μέλη κλήθηκαν τον περασμένο μήνα να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή τι πόρους μπορούν να έχουν σε ετοιμότητα για την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες. Μόνον οκτώ

¹⁹ Ο μηχανισμός μπορεί να κινητοποιήσει διάφορα είδη βοήθειας σε είδος, συμπεριλαμβανομένων της εμπειρογνομosύνης, του εξοπλισμού, των καταλυμάτων και των ιατρικών εφοδίων.

κράτη μέλη²⁰ γνωστοποίησαν ότι έχουν —περιορισμένους— πόρους και εμπειρογνώμονες στον τομέα της πολιτικής προστασίας που θα ήταν έτοιμα να αποστείλουν έως το τέλος του τρέχοντος έτους, εφόσον ζητηθεί. **Η Επιτροπή επαναλαμβάνει την ανάγκη στήριξης του μηχανισμού, από τα κράτη μέλη, με ουσιαστικές συνεισφορές.**

Το 2015 ο μηχανισμός ενεργοποιήθηκε δύο φορές για την παροχή βοήθειας στην Ουγγαρία²¹ και μία φορά στη Σερβία²², ανταποκρινόμενος στις επείγουσες ανάγκες που προκάλεσε μια άνευ προηγουμένου εισροή προσφύγων και μεταναστών.

Θα πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι η υποστήριξη των κρατών μελών μέσω των **κοινών επιχειρήσεων «Τρίτων» και «Ποσειδών» του Frontex** εξακολουθεί να αποτελεί καθημερινή στήριξη για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και έχει ως αποτέλεσμα τη διάσωση χιλιάδων μεταναστών και προσφύγων. Σήμερα 17 κράτη μέλη παρέχουν πόρους στον «Τρίτωνα» και 18 στον «Ποσειδώνα»²³. Εν τούτοις, **οι πόροι που έχουν διατεθεί εξακολουθούν να υπολείπονται των αναγκών.**

<p><i>Πρόσδος που σημειώθηκε</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το πρώτο κομβικό σημείο λειτουργεί στη Λαμπεντούζα της Ιταλίας. • Το πρώτο κομβικό σημείο στη Λέσβο θα αρχίσει να λειτουργεί εντός των προσεχών ημερών. • Οι μετεγκαταστάσεις σε άλλα κράτη μέλη έχουν ξεκινήσει. • Οι ομάδες στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών είναι ενεργές. • Οι πρώτες επανεγκαταστάσεις έχουν πραγματοποιηθεί. • Ο Frontex υποστηρίζει τις αποστολές επιστροφής.
<p><i>Επόμενη βήματα</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έξι κομβικά σημεία συνολικά θα τεθούν σε λειτουργία στην Ιταλία μέχρι το τέλος του έτους. • Πέντε κομβικά σημεία συνολικά θα τεθούν σε λειτουργία στην Ελλάδα μέχρι το τέλος του έτους. • Τα κράτη μέλη πρέπει να ανταποκριθούν στις προσκλήσεις για εμπειρογνώμονες και εξοπλισμό για τη στήριξη των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, προκειμένου οι εν λόγω ομάδες να αναπτυχθούν πλήρως. • Τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιήσουν τον αριθμό θέσεων επανεγκατάστασης και μετεγκατάστασης που θα προσφέρουν και να προσδιορίσουν τις ικανότητες υποδοχής που διαθέτουν. • Επανεκκίνηση των επιστροφών από την Ελλάδα στο Πακιστάν. • Τα κράτη μέλη πρέπει να παράσχουν επαρκείς πόρους για τις κοινές επιχειρήσεις Τρίτων και Ποσειδών του Frontex.

III. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Πριν από τρεις εβδομάδες, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να αυξήσει αμέσως τη χρηματοδοτική στήριξη. Έκτοτε η Επιτροπή πρότεινε διορθωτικούς προϋπολογισμούς για την αύξηση των οικονομικών πόρων

²⁰ Βέλγιο, Κύπρος, Φινλανδία, Σουηδία, Σλοβακία, Τσεχική Δημοκρατία, Λιθουανία, Λετονία.

²¹ Τα σχετικά αιτήματα έχουν πλέον κλείσει.

²² Το αίτημα παραμένει εκκρεμές.

²³ Η Μάλτα, η Πορτογαλία, οι Κάτω Χώρες, η Γαλλία, η Νορβηγία, η Ισπανία, η Ελλάδα, η Πολωνία, η Ρουμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Δανία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Βουλγαρία και η Λετονία στην περίπτωση του Τρίτωνα· η Δανία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Νορβηγία, η Σουηδία, η Πορτογαλία, η Πολωνία, η Λετονία, η Γερμανία, η Κροατία, οι Κάτω Χώρες, η Φινλανδία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Ισπανία, το Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ρουμανία στην περίπτωση του Ποσειδώνα.

που διατίθενται για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης, με **ποσό 1,7 δισεκατ. ευρώ επιπλέον για το 2015 και το 2016.**

Εδώ περιλαμβάνονται:

- Πρόσθετη βοήθεια έκτακτης ανάγκης ήδη το 2015 στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας-Συνόρων (100 εκατ. ευρώ) (βλ. παράρτημα 8).
- Ενίσχυση των τριών βασικών οργανισμών του τομέα με 120 θέσεις εργασίας (60 θέσεις για τον Frontex, 30 για την ΕΥΥΑ και 30 για την Ευρωπόλ).
- Πρόσθετη χρηματοδότηση για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας (300 εκατ. ευρώ) και αναδιάρθρωση άλλων ταμείων της ΕΕ έτσι ώστε το Καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για τη Συρία να μπορεί να φτάσει τα 500 τουλάχιστον εκατ. ευρώ για το τρέχον έτος.
- Αύξηση της χρηματοδότησης της ανθρωπιστικής βοήθειας ύψους 500 εκατ. ευρώ (200 εκατ. ευρώ το 2015 και 300 εκατ. ευρώ το 2016) για την παροχή βοήθειας απευθείας στους πρόσφυγες, ιδίως μέσω της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος και άλλων συναφών οργανισμών, ώστε να ικανοποιηθούν οι άμεσες ανάγκες των προσφύγων, όπως η τροφή και η στέγαση.
- 600 εκατ. ευρώ σε συμπληρωματικές πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων για το 2016 ώστε να αυξηθεί η έκτακτη χρηματοδότηση για ζητήματα μετανάστευσης (94 εκατ. ευρώ), να στηριχθεί η δέσμη μέτρων μετεγκατάστασης (110 εκατ. ευρώ), να αυξηθούν οι οικονομικοί και οι ανθρώπινοι πόροι των Frontex, ΕΥΥΑ και Ευρωπόλ (περίπου 86 εκατ. ευρώ για την παροχή συνδρομής κατά τις επιστροφές και στις περιοχές κομβικών σημείων, καθώς και για την ενίσχυση των οργανισμών) και να δοθεί επιπλέον χρηματοδότηση στα κράτη μέλη που θίγονται περισσότερο από την προσφυγική κρίση (310 εκατ. ευρώ).

Συνολικά, τούτο σημαίνει ότι η διαθέσιμη χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης θα ανέλθει σε **9,2 δισ. ευρώ το 2015 και το 2016.**

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν ενεργήσει ταχέως προκειμένου να εγκρίνουν τις αλλαγές στον προϋπολογισμό του 2015. Η Επιτροπή έχει πλέον εγκρίνει τροπολογίες στον προϋπολογισμό του 2016 και **καλεί την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή να προβεί σε παρόμοια δέσμευση για την επίτευξη της διαδικασίας προϋπολογισμού του 2016.**

Είναι ζωτικής σημασίας να διατεθούν πλέον εθνικές δαπάνες προκειμένου να ενισχυθεί η συνολική ευρωπαϊκή προσπάθεια, πέραν της σημαντικής ενίσχυσης των δαπανών για τη μετανάστευση στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ. Τούτο αναγνωρίστηκε από τη σύνοδο των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της 23ης Σεπτεμβρίου, όπου υπογραμμίστηκε η ανάγκη **οι εθνικές κυβερνήσεις να συνεισφέρουν αντιστοίχως προς τη χρηματοδότηση της ΕΕ** στις προσπάθειες που καταβάλλονται, ήτοι:

- Ανταπόκριση στις επείγουσες ανάγκες των προσφύγων μέσω της **Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος²⁴ και άλλων οργανισμών**, ώστε να συγκεντρωθεί τουλάχιστον ένα δισ. ευρώ. Δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ προβλέπει 200 εκατ. ευρώ επιπλέον στήριξη φέτος και 300 εκατ. ευρώ το επόμενο έτος, απαιτείται ανάληψη υποχρεώσεων ύψους 500 εκατ. ευρώ από τους εθνικούς προϋπολογισμούς.

²⁴ Τέσσερα κράτη μέλη –Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Κάτω Χώρες και Σουηδία– συγκαταλέγονται στους 10 κυριότερους χορηγούς του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος το 2015 (πηγή: Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα, 6 Οκτωβρίου 2015).

Από τις 23 Σεπτεμβρίου έως σήμερα, δέκα κράτη²⁵ μέλη δεσμεύτηκαν για πρόσθετη συνεισφορά, συνολικού ύψους 275 εκατ. ευρώ περίπου. Στην πραγματικότητα, όμως, 80% και πλέον του ποσού αυτού αποτελεί δέσμευση δύο μόνον κρατών μελών, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας. **Υπολείπονται δε 225 και πλέον εκατ. ευρώ.**

- Στήριξη της ουσιαστικής αύξησης στους πόρους του **περιφερειακού καταπιστευματικού ταμείου της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης στη Συρία**. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να προσφέρουν αντιστοίχως προς τα 500 εκατ. ευρώ του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η Συρία βρίσκεται στο επίκεντρο της σημερινής κρίσης και ότι το εν λόγω καταπιστευματικό ταμείο αποτελεί ευέλικτο εργαλείο που αποφέρει γρήγορα καρπούς, η μέχρι τώρα ανταπόκριση από τα κράτη μέλη υπήρξε ελάχιστη· μόνον δύο κράτη δεσμεύτηκαν να διαθέσουν ποσά: η Ιταλία, 3 εκατ. ευρώ, και η Γερμανία, 5 εκατ. ευρώ. **Υπολείπεται συνεπώς το σύνολο σχεδόν του ποσού, συγκεκριμένα 492 εκατ. ευρώ.**

- Στήριξη, με εθνικές συνεισφορές, στο **Καταπιστευματικό Ταμείο Έκτακτης Ανάγκης για τη σταθερότητα και την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης και του εκτοπισμού ατόμων στην Αφρική**. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εθνικές συνεισφορές θα πρέπει να αντιστοιχούν στα 1,8 δισ. ευρώ της ενωσιακής χρηματοδότησης. Και εν προκειμένω, τα ποσά επί των οποίων υπήρξαν μέχρι στιγμής δεσμεύσεις είναι αμελητέα· μόνον τρία κράτη έχουν δεσμευτεί, το Λουξεμβούργο, η Γερμανία και η Ισπανία (3 εκατ. ευρώ η κάθε χώρα). Έξι κράτη μέλη²⁶ έχουν άτυπα επιβεβαιώσει ότι θα συνεισφέρουν, χωρίς όμως να έχουν δώσει ακριβή αριθμητικά στοιχεία. Τέσσερα άλλα κράτη²⁷ δήλωσαν ότι «πολύ πιθανόν» θα συνεισφέρουν ενώ τέσσερα ακόμα κράτη²⁸ εξετάζουν το ζήτημα. Δύο μη ευρωπαϊκές χώρες²⁹ δήλωσαν άτυπα ότι ενδέχεται να δεσμευτούν για συνολικό ποσό 9 εκατ. ευρώ περίπου. **Το υπολειπόμενο ποσό είναι συνεπώς τεράστιο: 1,791 εκατ. ευρώ.**

Οι οικονομικοί πόροι είναι αναπόσπαστο μέρος του τρόπου με τον οποίο μπορούμε, αφενός, να αντιμετωπίσουμε άμεσα το φλέγον ζήτημα των προσφύγων και, αφετέρου, να αρχίσουμε να θεραπεύουμε τα γενεσιουργά αίτιά του. Είναι επιτακτική ανάγκη να καλυφθεί ταχύτατα η διαφορά μεταξύ των αναγκών που έχουν προσδιοριστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και της πραγματικότητας, δηλαδή των ποσών που δεσμεύτηκαν μέχρι στιγμής να διαθέσουν ελάχιστα κράτη μέλη (βλ. παράρτημα 7).

<p><i>Πρόσδοξ που σημειώθηκε</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έγκριση, από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, της ενίσχυσης, ύψους 800 εκατ. ευρώ, για τη στήριξη της μεταναστευτικής και της προσφυγικής πολιτικής το 2015, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής. • Περαιτέρω ενίσχυση, ύψους 900 εκατ. ευρώ, για το 2016 είναι υπό εξέταση από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή.
<p><i>Επόμενα βήματα</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να εγκρίνουν τις αλλαγές στον προϋπολογισμό του 2016, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής. • Τα κράτη μέλη πρέπει να συμπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους μέχρι το ποσό των 500 εκατ. ευρώ, ώστε η ανθρωπιστική βοήθεια στους πρόσφυγες να φθάσει το 1 δισ. ευρώ.

²⁵ Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία, Γερμανία, Ιταλία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο.

²⁶ Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Ιταλία, Μάλτα και Ηνωμένο Βασίλειο.

²⁷ Αυστρία, Κάτω Χώρες, Φινλανδία και Σουηδία.

²⁸ Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Λετονία και Ελλάδα.

²⁹ Νορβηγία και Ελβετία.

	• Τα κράτη μέλη πρέπει να συνεισφέρουν αντιστοίχως προς τη χρηματοδότηση, ύψους 500 εκατ. ευρώ, από τον προϋπολογισμό της ΕΕ στο Καταπιστευματικό Ταμείο της ΕΕ για τη Συρία και αντιστοίχως προς την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, ύψους 1,8 δισ. ευρώ για το Καταπιστευματικό Ταμείο της ΕΕ για την Αφρική.

Στο πλαίσιο αυτό, έχουν διατυπωθεί αμφιβολίες όσον αφορά τη μεταχείριση, στο πλαίσιο του **Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης**, των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για τη διαχείριση της κρίσης των προσφύγων. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι, εάν λάβει συγκεκριμένο αίτημα από κράτος μέλος, θα εξετάσει εάν και πώς αυτό θα μπορούσε να καλυφθεί στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Τούτο περιλαμβάνει την ευελιξία που έχει ενσωματωθεί στο Σύμφωνο για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων περιστάσεων και ασυνήθιστων συμβάντων.

Η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση, στο πλαίσιο της ανάλυσης των εθνικών δημοσιονομικών εγγράφων. Θα πρέπει να βασίζεται σε δικαιολογητικά για το καθαρό κόστος που προκύπτει, σύμφωνα με τη συμφωνηθείσα μεθοδολογία για την εφαρμογή του Συμφώνου.

IV. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου βασίζεται στην παροχή βοήθειας προς τα πρόσωπα που χρήζουν διεθνούς προστασίας και την επιστροφή των μεταναστών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στο έδαφος της ΕΕ. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου, η ΕΕ διαθέτει πλέον μια ισχυρή δέσμη κοινών κανόνων για το άσυλο και την παράτυπη μετανάστευση. Ωστόσο, οι κανόνες αυτοί πρέπει να εφαρμόζονται σωστά.

Ένα παράδειγμα των προσπαθειών της Επιτροπής για την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής είναι ο τομέας της επιστροφής, όπου η Επιτροπή βοηθά τα κράτη μέλη να κατανοήσουν τις συνέπειες των κανόνων. Η Επιτροπή οργάνωσε ειδικούς διαλόγους με τα κράτη μέλη με στόχο να επισημανθούν τα βήματα που πρέπει να γίνουν προκειμένου να ανταποκριθούν στην υποχρέωσή τους για την επιβολή της επιστροφής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη φυσική διαθεσιμότητα των παράτυπων μεταναστών για την επιστροφή και να κάνουν χρήση της κράτησης, ως δικαιολογημένου μέτρου έσχατης ανάγκης, εφόσον είναι αναγκαία για να αποφευχθεί η διαφυγή των παράτυπων μεταναστών. Όσο υπάρχει εύλογη πιθανότητα απομάκρυνσης, οι προοπτικές για μια τέτοια απομάκρυνση δεν πρέπει να υπονομεύονται από έναν πρόωρο τερματισμό της κράτησης. Τέλος, τόσο η ταχύτητα της λήψης αποφάσεων όσο και η διαθεσιμότητα προσωπικού και επαρκών ικανοτήτων κράτησης, μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην πρακτική εφαρμογή των αποφάσεων περί επιστροφής.

Από τον Αύγουστο, η Επιτροπή έστειλε **διοικητικές επιστολές** σε πέντε κράτη μέλη σχετικά με τον κανονισμό Eurodac για τα δακτυλικά αποτυπώματα και σε δέκα σχετικά με την ορθή εφαρμογή της οδηγίας για την επιστροφή. Όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη απάντησαν όσον αφορά τον κανονισμό Eurodac και η Επιτροπή αξιολογεί επί του παρόντος τις απαντήσεις ώστε να κρίνει αν είναι ικανοποιητικές ή εάν θα κινηθεί τη διαδικασία επί παραβάσει. Σχετικά με την οδηγία για την επιστροφή, μόνον μία απάντηση³⁰ έχει ληφθεί μέχρι στιγμής: η Επιτροπή αναμένει τις υπόλοιπες απαντήσεις και θα αξιολογήσει άμεσα την κατάσταση. Μία ακόμα διοικητική επιστολή στάλθηκε σε ένα κράτος μέλος και αφορούσε τη συμμόρφωση με την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, την οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής και τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

Όσον αφορά την απόφαση για τις **40 αποφάσεις επί ενδεχόμενων ή πραγματικών παραβάσεων που εξέδωσε τον Σεπτέμβριο** σχετικά με την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, την οδηγία για τις

³⁰ Ιταλία

ελάχιστες απαιτήσεις και την οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής, επιπλέον των 34 προηγούμενων διαδικασιών που είχαν κινηθεί, η Επιτροπή δεν έχει λάβει μέχρι σήμερα απαντήσεις. Με δεδομένη την ιδιαίτερη σημασία της εν λόγω νομοθεσίας, τα κράτη μέλη καλούνται να απαντήσουν όσο το δυνατόν νωρίτερα εντός της περιόδου των δύο μηνών.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να κινεί διαδικασίες επί παραβάσει άμεσα και αποτελεσματικά, όπου απαιτείται, ώστε να εξασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση με την ενωσιακή νομοθεσία στον τομέα αυτό (βλ. παράρτημα 6).

Με τις δράσεις προτεραιότητας που ορίστηκαν τον Σεπτέμβριο, τονίστηκε η ανάγκη να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην **Ελλάδα**. Τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν στην Ελλάδα αιτούντες άσυλο από το 2010-11. Το 2010, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διαπίστωσε σειρά παραβιάσεων της ευρωπαϊκής σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επιβεβαίωσε στη συνέχεια ότι δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι τα κράτη μέλη σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των αιτούντων άσυλο σε περίπτωση επιστροφής ατόμων στην Ελλάδα δυνάμει του συστήματος του Δουβλίνου.

Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή έχει αφιερώσει σημαντικούς πόρους για να βοηθήσει την Ελλάδα. Τα κράτη μέλη αρχίζουν τώρα να συμβάλουν και αυτά στις εν λόγω προσπάθειες. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος σε σύντομο χρονικό διάστημα. Με τη σύσταση και τη λειτουργία των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών αντιμετωπίζονται τα βασικά προβλήματα που συνεπάγεται η αναστολή στην πράξη των μεταφορών βάσει του Δουβλίνου: οι εγκαταστάσεις υποδοχής επεκτείνονται και επιστρέφουμε σε ένα αυστηρό σύστημα εξέτασης των αιτήσεων ασύλου.

Η πρόοδος μέχρι τώρα είναι σημαντική και πρέπει να συνεχιστεί. Σε αυτή τη βάση, **η Επιτροπή θα αξιολογήσει την κατάσταση μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2015 και, εάν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις, θα προτείνει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2015 ή τον Μάρτιο του 2016 να επιβεβαιώσει την επανέναρξη των μεταφορών βάσει του Δουβλίνου προς την Ελλάδα.**

Πολλά κράτη μέλη έχουν ήδη επικαλεστεί την **προσωρινή επαναφορά των συνοριακών ελέγχων** σύμφωνα με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Τούτο μπορεί να δικαιολογηθεί σε εξαιρετικές καταστάσεις κρίσης και, ιδίως, όταν υφίστανται σοβαρές απειλές για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος. Αλλά θα πρέπει πάντα να αποτελεί απλώς βραχυπρόθεσμο μέτρο μέχρι να σταθεροποιηθεί η κατάσταση.

Η Επιτροπή ολοκληρώνει επί του παρόντος την εκτίμησή της για την παρούσα κατάσταση με την υιοθέτηση γνώμης σχετικά με την παράταση των προσωρινών συνοριακών ελέγχων από τη Γερμανία, την Αυστρία και τη Σλοβενία βάσει του κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

Πρόοδος που σημειώθηκε	<ul style="list-style-type: none"> • Η Επιτροπή αντιδρά στις ανεπάρκειες των κρατών μελών όσον αφορά την πλήρη μεταφορά και εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. • Οι εγκαταστάσεις υποδοχής επεκτείνονται και δημιουργούνται οι προϋποθέσεις εύρυθμης λειτουργίας του συστήματος ασύλου στην Ελλάδα.
Επόμενα βήματα	<ul style="list-style-type: none"> • Η Επιτροπή θα διασφαλίσει την ενεργό και άμεση παρακολούθηση όλων των διαδικασιών επί παραβάσει στον τομέα του ασύλου και της επιστροφής. • Η Επιτροπή θα αξιολογήσει έως τις 30 Νοεμβρίου 2015 την κατάσταση όσον αφορά τις μεταφορές βάσει του Δουβλίνου προς την Ελλάδα.

V. Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση υπογραμμίστηκε ότι μια επιτυχής μεταναστευτική πολιτική πρέπει αναπόφευκτα να δρα τόσο εκτός όσο και εντός της Ένωσης. Όσοι έχουν ανάγκη προστασίας είναι πάντα ευπρόσδεκτοι στην Ευρώπη. Αλλά είναι προς το συμφέρον

όλων μας να αντιμετωπιστούν στη ρίζα τους οι κρίσεις που αναγκάζουν τους πρόσφυγες να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και να αντιμετωπίσουν τους μεγάλους κινδύνους του ταξιδιού.

Στο επίκεντρο των δράσεων προτεραιότητας και της κοινής ανακοίνωσης της Επιτροπής και της Υπατης Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου τον περασμένο μήνα³¹ ήταν η μετανάστευση, η οποία αποτελεί και ύψιστη προτεραιότητα στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων για την ΕΕ. Αυτό έχει αποδειχθεί από τις δεσμεύσεις για επιπλέον χρηματοδότηση (βλ. ανωτέρω). Ωστόσο η διπλωματική επίθεση που έχει τώρα ξεκινήσει έχει επίσης θέσει τη μετανάστευση στο επίκεντρο του διμερούς, του περιφερειακού και του πολυμερούς διαλόγου.

Η Τουρκία αποτελεί βασικό εταίρο. Μαζί με τον Λίβανο και την Ιορδανία, υφίστανται τις μεγαλύτερες συνέπειες από την ανθρωπιστική προσπάθεια να δοθεί καταφύγιο στους πρόσφυγες από τη Συρία. Η γεωγραφική της θέση την καθιστά βασικό δίαυλο για τους μετανάστες που φθάνουν στα Δυτικά Βαλκάνια. Η Τουρκία έδειξε ότι είναι ικανή να αναλάβει αποφασιστική δράση για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης ανθρώπων. Το λεπτομερές σχέδιο δράσης για τη μετανάστευση που παρέδωσε ο Πρόεδρος Juncker στον Πρόεδρο Ερντογάν στις 5 Οκτωβρίου όρισε σειρά συγκεκριμένων μέτρων τόσο για τη στήριξη των προσφύγων, των μεταναστών και των κοινοτήτων τους υποδοχής, καθώς και για την ενίσχυση της συνεργασίας με στόχο την πρόληψη της παράτυπης μετανάστευσης. Το σχέδιο ορίζει βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δράσεις. **Η Επιτροπή διεξάγει αυτή τη στιγμή συζητήσεις με τις τουρκικές αρχές με στόχο την οριστικοποίηση του σχεδίου δράσης.**

Η συνεργασία με την Τουρκία ήταν επίσης βασικό στοιχείο της **διάσκεψης υψηλού επιπέδου για τη διαδρομή της Ανατολικής Μεσογείου/ των Δυτικών Βαλκανίων** που συγκάλεσε στις 8 Οκτωβρίου η Υπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος και η λουξεμβουργιανή Προεδρία. Στη διάσκεψη αυτή συμφωνήθηκε σειρά πρακτικών ενεργειών για την προώθηση της καλύτερης συνεργασίας με τις εταίρους χώρες κατά μήκος της διαδρομής, μεταξύ άλλων μέσω υποστήριξης προς τις πρώτες χώρες ασύλου και τις χώρες διέλευσης· υπογραμμίστηκαν επίσης τα ευρύτερα ζητήματα της αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτιών και της καταπολέμησης της λαθραίας διακίνησης ανθρώπων.³²

Η Υπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος έχει ξεκινήσει εντατικές διπλωματικές επαφές ενόψει εξεύρεσης συμφωνίας για την κρίση στη **Λιβύη**. Οι προσπάθειες αυτές, στον πολιτικό και οικονομικό τομέα, καταβάλλονται προς υποστήριξη του Ειδικού Εκπροσώπου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, Bernardino León, ο οποίος, στις 8 Οκτωβρίου, υπέβαλε ένα τελικό κείμενο της πολιτικής συμφωνίας για τη Λιβύη σε όλους τους συμμετέχοντες στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου. Η έμφαση δίδεται πλέον στις προσπάθειες έγκρισης της εν λόγω συμφωνίας από τα μέρη· στην περίπτωση αυτή η ΕΕ είναι έτοιμη να προσφέρει σημαντική και άμεση στήριξη στη νέα κυβέρνηση εθνικής συναίνεσης η οποία θα σχηματιστεί προς όφελος του λαού της Λιβύης. Στις 12 Οκτωβρίου εγκρίθηκαν σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων.

Στις 7 Οκτωβρίου, η **στρατιωτική επιχείρηση της ΕΕ στη νότια Μεσόγειο —EUNAVFOR MED Επιχείρηση Σοφία**— πέρασε στο δεύτερο στάδιο σε διεθνή ύδατα, αφού ολοκλήρωσε επιτυχώς τους στόχους του σταδίου 1 (επιτήρηση και αποτίμηση των δικτύων λαθραίας διακίνησης ή εμπορίας ανθρώπων) και αφού συνέβαλε στη διάσωση 3.000 και πλέον ατόμων. Πλέον θα είναι σε θέση να πραγματοποιεί επιβίβαση, έρευνα, κατάσχεση και εκτροπή, στην ανοικτή θάλασσα, σκαφών για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι χρησιμοποιούνται για λαθραία διακίνηση ή εμπορία ανθρώπων· θα συμβάλει δε στην προσαγωγή υπόπτων λαθραίας διακίνησης στη δικαιοσύνη. Τούτο αποτελεί καθοριστική εξέλιξη για την αποδιοργάνωση του επιχειρηματικού μοντέλου των σωματεμπόρων/διακινητών και έλαβε ευρεία πολιτική έγκριση βάσει της απόφασης 2240 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ που εγκρίθηκε στις 9 Οκτωβρίου.

³¹ JOIN(2015) 40 της 9ης Σεπτεμβρίου 2015

³² Το έγγραφο αυτό υπάρχει στη διεύθυνση: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/10/08-western-balkans-route-conference-declaration/>

Υπό την προεδρία της Ύπατης Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με την κρίση στη **Συρία** στις 12 Οκτωβρίου, βάσει των οποίων η ΕΕ θα ενισχύσει το επίπεδο των δραστηριοτήτων προς στήριξη των διεθνών προσπαθειών υπό την αιγίδα του ΟΗΕ για την εξεύρεση πολιτικής λύσης στη σύγκρουση. Η Ύπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος συμμετέχει ενεργά με όλους τους βασικούς περιφερειακούς και διεθνείς παράγοντες, περιλαμβανομένων της Ρωσίας, των ΗΠΑ, της Σαουδικής Αραβίας, του Ιράν, της Τουρκίας και του Ιράκ. Η ΕΥΕΔ έλαβε μέτρα για να ενισχύσει τη στήριξη προς την πολιτική αντιπολίτευση εντός και εκτός της Συρίας, ως φορέα της μεταβατικής διαδικασίας, και για να συνεχίσει να διευκολύνει την προσέγγιση και την ενοποίηση των διαφόρων πολιτικών και στρατιωτικών τμημάτων γύρω από μία κοινή στρατηγική. Στις 7 και 9 Σεπτεμβρίου, η ΕΥΕΔ, από κοινού με τον ειδικό απεσταλμένο του ΟΗΕ, Staffan de Mistura, πραγματοποίησε διεξοδικές διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες στη διαμεσολάβηση, κυρίως από τη Ρωσία, το Ιράν, την Αίγυπτο και τη Σαουδική Αραβία, και απεσταλμένους των κρατών μελών για τη Συρία. Η ΕΕ δραστηριοποιείται επίσης σε ορισμένες από τις ομάδες εργασίας που συγκρότησε η μικρή ομάδα της παγκόσμιας συμμαχίας κατά του Ντάες, με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, τη σταθεροποίηση, τους ξένους τρομοκράτες μαχητές και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η υλοποίηση της περιφερειακής στρατηγικής της ΕΕ για τη Συρία και το Ιράκ καθώς επίσης και για την απειλή που συνιστά το Ντάες είναι σε εξέλιξη.

Η μετανάστευση είναι ένα βασικό θέμα που συζητήθηκε από εκπροσώπους των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών κατά την 70ή **Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών** στα τέλη Σεπτεμβρίου. Στο πλαίσιο αυτό, τονίστηκε η ανάγκη ενός πιο προορατικού τρόπου ανταπόκρισης και η ανάγκη να ενισχυθεί η δέσμευση της διεθνούς κοινότητας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της μετανάστευσης και της κινητικότητας των ανθρώπων, κυρίως όσον αφορά την κρίση των προσφύγων από τη Συρία.

Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της **λαθραίας διακίνησης μεταναστών**, που παρουσιάστηκε τον Μάιο³³, πλέον εφαρμόζεται· το ίδιο και οι επιχειρήσεις επιβολής του νόμου, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ: για παράδειγμα, διεξάγονται εκστρατείες στην Αιθιοπία και τον Νίγηρα για την πρόληψη της λαθραίας διακίνησης στην πηγή της.

Ένα σημαντικό στοιχείο της νέας προτεραιότητας για τα μεταναστευτικά ζητήματα τον επόμενο μήνα θα αποτελέσει η **διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας για τη μετανάστευση** (11-12 Νοεμβρίου). Η διάσκεψη αυτή είναι αντικείμενο εντατικής προετοιμασίας με τους αφρικανούς εταίρους. Θα αποτελέσει ευκαιρία για να καταδειχθεί ότι τόσο η ΕΕ όσο και οι αφρικανοί εταίροι της μπορούν να προσφέρουν απτές δράσεις για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης και την εξασφάλιση εύρυθμης, τακτικής, ασφαλούς και υπεύθυνης μετανάστευσης, καθώς και κινητικότητας των ανθρώπων. Θεμελιώδους σημασίας για τέτοιου είδους εταιρικές σχέσεις είναι το ότι η ΕΕ πρέπει να υποστηρίζει τους εταίρους της: με χρηματοδοτική συνδρομή, με εμπειρογνωμοσύνη, με εμπιστοσύνη στη συνεργασία και στην κοινή προσπάθεια. Συνεπώς, η επιτυχία της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την κοινή προσπάθεια να υπάρξει σημαντική χρηματοδοτική δέσμευση έναντι του Καταπιστευματικού ταμείου έκτακτης ανάγκης για την Αφρική της ΕΕ (βλ. ανωτέρω, σημείο III).

Πρόσδος που σημειώθηκε	<ul style="list-style-type: none"> • Η σειρά συναντήσεων υψηλού επιπέδου μεταξύ της Ύπατης Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου και των Επιτρόπων έδωσαν νόημα στη νέα διπλωματική επίθεση για τη μετανάστευση. • Η «EUNAVFOR MED Επιχείρηση Σοφία» εκπλήρωσε τους στόχους του σταδίου 1.
Επόμενα βήματα	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκλήρωση του σχεδίου δράσης με την Τουρκία. • Η Ύπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος έχει προγραμματίσει υψηλού επιπέδου διαλόγους με την Αιθιοπία, την Αφρικανική Ένωση και τη Σομαλία στις 20-21 Οκτωβρίου.

³³ COM(2015) 285 final

	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση του σταδίου 2 της «EUNAVFOR MED Επιχείρηση Σοφία». • Στήριξη της ΕΕ προς μία νέα κυβέρνηση εθνικής συναίνεσης στη Λιβύη. • Η ΕΕ θα ενισχύσει το επίπεδο των δραστηριοτήτων προς στήριξη των διεθνών προσπάθειών υπό την αιγίδα του ΟΗΕ για την εξεύρεση πολιτικής λύσης στη σύγκρουση της Συρίας. • Διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας για τη μετανάστευση.
--	--

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα επιχειρησιακά και δημοσιονομικά μέτρα που ορίζονται ανωτέρω στοχεύουν στην παροχή της στήριξης που απαιτείται για να αποκατασταθεί η μεθοδική προσέγγιση του συστήματος μετανάστευσης, ούτως ώστε οι κανόνες να εφαρμόζονται ορθά και το σύστημα να είναι αρκετά ανθεκτικό ώστε να αντιδρά στις περιόδους μεταναστευτικής αιχμής που είναι αναπόφευκτο να προκύπτουν. Βασικό στοιχείο της αποκατάστασης της σταθερότητας είναι τα εξωτερικά σύνορα. Η πτυχή αυτή βρίσκεται στο επίκεντρο της δέσμευσης της Επιτροπής να υποβάλει, πριν από το τέλος του έτους, προτάσεις για την ανάπτυξη μιας πλήρως λειτουργικής ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής, ως αναγνώριση του γεγονότος ότι τα κράτη μέλη πρέπει να υποστηριχθούν σε μεγαλύτερο βαθμό κατά τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρώπης.

Σύνοψη των ειδικών συμπερασμάτων

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν ταχέως τις συνεισφορές τους για την ικανοποίηση των εκτιμώμενων αναγκών των οργανισμών της ΕΕ όσον αφορά την εφαρμογή της προσέγγισης βάσει κομβικών σημείων.
- Η Ιταλία και η Ελλάδα θα πρέπει να αυξήσουν τις ικανότητες υποδοχής που διαθέτουν.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κοινοποιήσουν τις ικανότητες τους υποδοχής για τη φιλοξενία μετεγκατασταθέντων ατόμων.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στην Επιτροπή σαφείς δεσμεύσεις ως προς τον αριθμό των ατόμων που θα μετεγκαταστήσουν από τώρα μέχρι το τέλος του έτους.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στην Επιτροπή στοιχεία για τον αριθμό των ατόμων που πρόκειται να επαναγκαταστήσουν το επόμενο εξάμηνο και για την προέλευσή τους.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν άμεσα το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την επιστροφή το οποίο πρότείνει η Επιτροπή, ώστε να υπάρξει αποτελεσματικό σύστημα επιστροφής σε επίπεδο ΕΕ.
- Ευρωπαίοι αξιωματικοί-σύνδεσμοι μετανάστευσης θα πρέπει να αποσταλούν από την ΕΕ σε έντεκα τρίτες χώρες έως τα τέλη 2015.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ με ουσιαστικές συνεισφορές.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέσουν επαρκείς πόρους για τις κοινές επιχειρήσεις Τρίτων και Ποσειδών του Frontex.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεισφέρουν αντιστοίχως προς τη χρηματοδότηση της ΕΕ όσον αφορά τις προσπάθειες στήριξης της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος και άλλων οργανισμών, του Καταπιστευματικού Ταμείου της ΕΕ για τη Συρία και του Καταπιστευματικού Ταμείου της

ΕΕ για την Αφρική.

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να εγκρίνουν το σχέδιο διορθωτικού προϋπολογισμού του 2016, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής.
- Η Επιτροπή θα συνεχίσει να κινεί διαδικασίες επί παραβάσει άμεσα και αποτελεσματικά, όπου απαιτείται, ώστε να εξασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση με το κεκτημένο στον τομέα του ασύλου και της επιστροφής.
- Η Επιτροπή θα αξιολογήσει, μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2015, εάν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις, ώστε να προτείνει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2015 ή τον Μάρτιο του 2016 να επιβεβαιώσει την επανέναρξη των μεταφορών βάσει του Δουβλίνου προς την Ελλάδα.
- Η Επιτροπή θα ολοκληρώσει τη γνωμοδότησή της για την παράταση των προσωρινών συνοριακών ελέγχων από τη Γερμανία, την Αυστρία και τη Σλοβενία βάσει του κώδικα συνόρων του Σένγκεν.
- Η Επιτροπή θα ολοκληρώσει το σχέδιο δράσης με την Τουρκία.

Κατάλογος παραρτημάτων

Παράρτημα 1: Συνέχεια που δίδεται στις δράσεις προτεραιότητας

Παράρτημα 2: Ελλάδα — Έκθεση προόδου από τις 11 Οκτωβρίου 2015

Παράρτημα 3: Ιταλία — Έκθεση προόδου από τις 11 Οκτωβρίου 2015

Παράρτημα 4: Χάρτης των κομβικών σημείων (hotspot) που έχουν οριστεί στην Ελλάδα

Παράρτημα 5: Χάρτης των κομβικών σημείων (hotspot) που έχουν οριστεί στην Ιταλία

Παράρτημα 6: Εφαρμογή του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου:

Παράρτημα 7: Οικονομικές δεσμεύσεις των κρατών μελών για τη στήριξη των αναγκών των μεταναστών

Παράρτημα 8: Χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) και του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας (TEA)

Παράρτημα 9: Η εφαρμογή της συμφωνίας επανεισδοχής ΕΕ-Πακιστάν 2012-2014